

ขณะจิตคือนิโรธ

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ สิ่งที่มีคุณค่าคือชีวิตของเรา ชีวิตที่เกิดมาจากพ่อจากแม่นี้แหละ สิ่งที่มีคุณค่าเพราะมันมีชีวิต มันมีความรู้สึกนึกคิด ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนามันจะรู้จักผิดชอบชั่วดี มันจะรู้จักดีและชั่ว

แต่ถ้าคนมันไม่มีวาสนามันเกิดมาแล้วมันยิ่งใหญ่ มันพาลพาโล มันจะหาเรื่องเขาไปทั่ว มันจะว่ามันยิ่งใหญ่ ทุกคนต่ำต้อยไปกว่ามันทั้งสิ้น มันจะมีแต่อำนาจวาสนาที่จะเหยียบย่ำคนไปทั่วโลก แล้วมันว่ามันใหญ่นะ แล้วเก็บไว้ในใจคอยกัดเซาะ คอยทำลาย คอยเหยียบย่ำ คอยจะเอาตัวเองเด่นขึ้นมา แล้วไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่คนที่มีอำนาจวาสนานะ เขาอ่อนน้อม ถ่อมตนของเขา เขาหาที่สงบสงัดของเขา เขาหาที่ที่ทางเดินจงกรมของเขา

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานี้มีคุณค่ามาก ศาสนาพุทธนี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นถึงกษัตริย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละทิ้งสถานะความเป็นกษัตริย์นั้นแล้วมารื้อค้นๆ รื้อค้นอะไร รื้อค้นสัจธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ธรรมะมีอยู่โดยตั้งเดิม ธรรมะมีอยู่โดยตั้งเดิม”

มันชี้ไม่ไปทั้งนั้น

ธรรมะมีอยู่โดยตั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสมบุกสมบันอย่างนั้นอย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบ

ธรรม กราบธรรมเพราะอะไร เวลากราบธรรมเพราะอะไร เพราะว่าก่อนที่จะตรัสรู้ ๖ ปี ทุกข์ สมุทฺกสมบันมาขนาดไหน เป็นกษัตริย์ ดูลิ ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็น เช่นนั้น มันอาลัยอาวรณ์กับชีวิตทั้งนั้น ชีวิตที่เราเกิดมาต้องมาตายสูญเปล่าอย่างนั้นหรือ

แต่เวลาเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นั่นก็เกิดตาย เกิดตายๆ เกิดตายเหมือนกัน แต่การเกิดตายๆ เกิดตาย อย่างนั้น เกิดตายๆ เพื่อสร้างสมบุญบารมี พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมของจิตได้ตัดได้แต่ง ของมัน ได้สร้างสมบุญญาธิการขึ้นมาให้มันเป็นผู้ที่มีสติมีปัญญา

เวลามาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันเห็นฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาบารมีที่สร้างสม นั้นมาไง เพราะมีอำนาจวาสนาสร้างสมนั้นมามันถึงมีความรู้สึกนึกคิดแบบนี้ นักวิทยาศาสตร์ เขาก็คิดแบบนี้ ถ้าเป็นทางโลกได้เป็นกษัตริย์ขึ้นมา มันจะยิ่งใหญ่ปกครองเขา แต่ในทางธรรม ทางธรรมเราต้องรับผิดชอบเขา รับผิดชอบชีวิตของเขา รับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสังคม เราต้อง ปกครองดูแลมันเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่ มันเป็นความทุกข์ความยากทั้งนั้น

แต่เพราะเราเอาความจริง เอาความจริงขึ้นมา เอาความจริงแล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ ๖ ปี มัน ทุกข์มันยากขนาดไหน นี่ไง ศาสนาพุทธมันยิ่งใหญ่มาก ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ เว้นไว้แต่คนที่โมฆะ โมฆะคือว่างเปล่า โมฆะบุรุษมันว่างเปล่าประพฤติปฏิบัติแล้วไม่มีสิ่งใดเป็นชั้นเป็นอัน แล้วก็มาค้างเต้งในศาสนา

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจริงขึ้นมา เราจะทำความดีของเรา เราสร้างคุณงามความดีของเรา ถ้า จิตใจเป็นธรรม เป็นธรรมนะ จิตใจที่เป็นธรรมมันมีเหตุมีผลของมัน มันแสวงหาของมัน มัน พยายามตรวจสอบใจของตนให้มันชัดเจนขึ้นมา ชัดเจนขึ้นมาเพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิโลก เป็นปัจจัยตั้ง ปัจจัยตั้งที่ตรงไหน เพราะมันทุกข์มัน ยาก มันรู้ของมัน เวลาถ้ามันมีสุข สุขขึ้นมาเพราะอะไร สุขเป็นของชั่วคราวทั้งสิ้น มันไม่มี อะไรเป็นชั้นเป็นอันที่มันจะชำระล้างกิเลสเป็นชั้นเป็นอันไปได้เลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะตรัสธรรม ฉันทอาหารของนางสุชาดา มันมีเหตุมีผล มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้น มันมีเหตุมีผลมีที่มาที่ไปเพราะอะไร เพราะชาติไหน คนที่สร้างบุญกุศลขึ้นมา เกิดร่วมขึ้นมา มันมีบุญกุศล เวลาบุญกุศลเกิดขึ้นมา เวลาตัดสินใจแล้วเราอดอาหารมา การอดอาหารก็อดอาหารแบบโลกๆ การอดอาหารแบบวิทยาศาสตร์ที่ปัจจุบันที่เขาพูดภาคปฏิบัตินี่อดอาหารๆ อดอาหารนี่เป็นอัตตกิลมณานุโยค อดอาหารนี่มันเป็นความทุกข์ความยากในใจ นั่นไง เพราะมันเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นทางโลกใหม่ เจ้าชายสิทธัตถะก็มีความรู้ความเห็นอย่างนั้นเหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติ เราจะชนะกิเลส อดอาหารต่อสู้กับมันโดยสามัญสำนึกใจ แต่เวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมามันไปไม่ได้ เพราะร่างกายนี่มันเป็นเรื่องราวร่างกายเป็นธาตุ เป็นวัตถุธาตุ

แต่ความจริง ความจริงคือหัวใจอันนั้น ถ้าหัวใจอันนั้นพอมันระลึกได้กลับจะมาฟื้นฟูร่างกาย นางสุชาดาก็จะมาแก้บนอยู่พอดี นี่ไงว่าชาติที่มันพอดีๆ มันสร้างเวรสร้างกรรมมาทั้งสิ้น เวลาฉันทอาหารของนางสุชาดาไปแล้วฟื้นฟูร่างกายขึ้นมา แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลากำหนด เวลาประพฤติปฏิบัติมันทุกข์มันยากมาทั้งสิ้น อดอาหารมันเผชิญกับความทุกข์ความยากในหัวใจ กลั่นลมหายใจจนสลบไป ๓ วัน ระลึกได้ ระลึกบุญกุศล คนเรามันมีทั้งบุญทั้งกุศลทั้งมีความคิดผิดชอบชั่วดี มันรู้ของมันได้ แต่เวลาเป็นพาล เป็นพาลคือว่ากิเลสตัณหาความทะยานอยากมันปิดกั้นหัวใจมันจะเอาแต่ได้ มันทำแล้วจะประสบความสำเร็จ มันเอาแต่ความเห็นของตนใจ

เวลามันระลึกได้เพราะคนมันมีบุญ คนเรามีบุญมีกุศลมันถึงระลึกได้ ระลึก อ้อ! ตอนเป็นพระราชกุมาร พระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนางวิญญู เวลากำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออก อานาปานสติ แล้วเวลาจิตมันสงบระงับขึ้นมาด้วยบุญด้วยกุศล เวลาเงาพระอาทิตย์เงาแดดเวลาไปร่มเงานั้นไม่คล้อยตามไปเลย นั่นด้วยบุญ ด้วยบุญระลึกถึงอันนั้นได้มาฉันทอาหารของนางสุชาดาแล้วกำหนดอานาปานสติ กำหนดอานาปานสติ เห็นใหม่ สิ่งต่างๆ ศึกษาโลกมาเต็มที่แล้ว สิ่งที่ศึกษามา ศึกษาทางวิชาการก็ศึกษามาแล้ว ศึกษาจะเป็นกษัตริย์ใจ

เวลาปฐมยาม ปฐมยามบุพเพนิวาสานุสติญาณ มั่นมีญาณ ฤทธิณีไพรเขาก็ทำของเขาอยู่ แล้ว เวลาจิตมันสงบเข้าไปประลึกได้อดีตชาติเป็นอย่างไร ตั้งแต่พระเวสสันดรไป พระเวสสันดร ไปมันไม่ใช่ ไม่ใช่ดิ่งกลับ ดิ่งกลับ เห็นใหม่ คำว่า “ดิ่งกลับ” เพราะอะไร เพราะมันไม่มีขณะไง มันไม่มีขณะ ถ้าไม่มีขณะขึ้นมามันไปก็ไปไม่มีที่สิ้นสุด มันก็ไปต่อเนื่องของมันไป ดิ่งกลับ

มัชฌิมยาม มัชฌิมยาม เห็นใหม่ ดิ่งกลับมาก็กำหนดอานาปานสติต่อเนื่องกันไป พอ มัชฌิมยาม มัชฌิมยามพอจิตมันสงบระงับขึ้นมามีกำลังขึ้นมา จตุปปาตญาณ บุพเพนิวาสานุสติญาณ ญาณคือกำลังของจิต จิตที่มันสงบแล้วมันมีกำลังของมัน มันไปของมัน เวลาดิ่งกลับมาแล้วเวลามัชฌิมยามพอจิตมันสงบขึ้นมา จิตสงบขึ้นมามันมีกำลังของมัน มันส่งออกไป มันไป มันก็ไปเห็นจตุปปาตญาณ จิตนี้ถ้ามันไม่สิ้นกิเลสไป มันไปของมัน มันจบใหม่ ไม่จบไม่สิ้น ไม่จบไม่สิ้นเพราะอะไร มันไม่มีขณะจิต มันไม่มีขณะจิตมันก็ไปของมัน พอไปแล้ว พอหมดกำลังมันก็หยุด เพราะเราไม่มีกำลัง

แต่พระโพธิสัตว์จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังมหาศาลกว่าเรามากนัก เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วพุทธวิสัย พุทธวิสัย ปัญญาของใครก็ได้ แต่ไม่มีทางเทียบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ จิต จิตที่มีกำลังเป็นพระโพธิสัตว์นี่หนึ่ง เป็นเอกหนึ่งเดียว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้องค์เดียว ไม่มีตรัสรู้ซ้อน เพราะมัน สร้างสมมาแสนทุกข์แสนยาก นี่ไง กำลังมันมีมหาศาล เวลาไปแล้วมันไม่จบ ไม่มีขณะ ดิ่งกลับ ดิ่งกลับ

เวลาปัจฉิมยาม ปัจฉิมยามคือพิจารณาของท่านไปแล้ว ปัจฉิมยามจิตมันมีกำลัง ขึ้นมา มีกำลังพิจารณา พิเคราะห์ปฏิจจสมุปบาท พิเคราะห์ในจิตของตน ในจิตของตน อาสวัภยญาณ อาสวัภยญาณตัดกิเลสดับทุกข์ อริยสัจเกิดขึ้น ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ วิธีการดับทุกข์ ทุกข์ดับคือนิโรธ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เวลามัน ดับทุกข์ ดับทุกข์ ทุกข์มันขาด นี่แหละคือขณะจิต ขณะจิตคือนิโรธ

บอก “ไม่ต้องมีขณะก็ได้” ไม่มีขณะก็ไม่ดับทุกข์นะสิ ไม่มีขณะจิตมันดับทุกข์ไม่ได้

เวลามันจะดับทุกข์ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ทุกข์ดับ ทุกข์ดับ ทุกข์ดับคือนิโรธใจ นิโรธคือการดับทุกข์ใจ ด้วยอะไร ด้วยวิธีการดับ วิธีการคือ มรรคใจ มรรค ๘ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการใจ นี่ขณะจิต ๆ ขณะจิตคือนิโรธ

บอก “ไม่มีขณะก็ได้” โมฆบุรุษว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันจะเป็นขึ้นเป็นอัน อริยสังใจ นี่ใจ เวลาหลวงปู่จวนท่านเทศน์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ท่านพูด คล่องปากมาก ท่านพูด แหม! มันเป็นคนี่ประพฤติปฏิบัติมามีความชำนาญอย่างใด มีการกระทำอย่างใดมันฝังใจ มันกินใจมาก พอมันกินใจมากเห็นใหม่ วิธีการของมัน การกระทำของมัน มันเป็นจริง

ขณะจิตก็คือนิโรธ นิโรธคือดับทุกข์ ดับทุกข์ด้วยวิธีการ ด้วยมรรค ถ้ามันเป็นจริงนะ นี่พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานี้สำคัญมากนะ สำคัญมากกว่ามันเป็นมรรคเป็นผล เป็นมรรคเป็นผลในหัวใจนั้น

จิตดวงใดไม่มีมรรค จิตดวงนั้นไม่มีผลหรอก ถ้าจะมีผล มันมีผล มันต้องมีผลตามความจริงอันนี้

แต่เวลาจิตของคน คนที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันสร้างสมบุญญานุการมาแตกต่างกันไป คนทำอย่างไรมันร้อยแปดทั้งนั้น มันสำมะเลเทเมาก็ได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นแล้วเสวยวิมุตติสุข วิมุตติสุขเกิดขึ้นที่ ไหน ที่พระพุทธศาสนามีความมหัศจรรย์มีความสำคัญ สำคัญเพราะอะไร เพราะวิมุตติสุข สุขที่เป็นแท้จริงที่โลกไม่มี โลกไม่รู้จัก ๓ โลกธาตุก็ไม่รู้ ถ้ารู้เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไม เพราะมันผลของวิภูฏะใจ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีที่สิ้นสุดทั้งสิ้น เวลามันหักวิภูฏะออกไปแล้วพ้นจากวิภูฏะนี้ไป นี่ใจ ที่ว่าวิมุตติสุข ๆ มันวิมุตติ มันพ้นจากกิเลสต้นหาคความทะยานอยาก มันพ้นจาก ๓ โลกธาตุ มันพ้นจากวิภูฏะนี้ไปมันถึงเหนือธรรมชาติใจ เหนือวิภูฏะใจ ไม่มีใครควบคุมสิ่งนี้ได้ใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข นี่พระพุทธศาสนา แล้วคนที่จะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีอำนาจวาสนา คำว่า “มีอำนาจวาสนา” มันจะแยกถูกแยกผิด แต่เป็นพวกโมฆบุรุษ พวกโมฆะผู้ว่างเปล่า เกิดเป็นมนุษย์นะ มีอำนาจวาสนานะ จะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นะ แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วมันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วจะเผยแผ่ธรรมๆ เพราะปรารถนานะ เราจะไม่แสดงธรรมเพราะมันไม่มีใครรู้ได้หรอก มันลึกซึ้งเกินไป มันละเอียดลึกซึ้งเกินไปที่ใครจะมีอำนาจวาสนา จนทอดธุระ สุตทำแล้วพรหมมานิมนต์ แล้วท่านก็พิจารณาของท่านด้วย มันมีผู้ที่รู้ได้ เวลาไปเทศนาว่าการได้ปัญจวัคคีย์ เวลาเทศนาว่าการขึ้นมา สิ่งนี้ได้ปัญจวัคคีย์ขึ้นมา ปัญจวัคคีย์นักบวช ๕ คน ได้มาอัญญาโกณฑัญญะองค์เดียว

นี่ไง มันไม่เท่ากันหรอก มันเป็นไปไม่ได้ ไอ้โมฆบุรุษบอก เฮ้ย! ปัญจวัคคีย์ต้องรู้เหมือนกันสิ พระพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักขุ เหมือนกัน ทำไมพระอัญญา รุ่งองค์เดียวล่ะ ทำไมอีก ๔ องค์ไม่รู้ล่ะ แล้วเวลาเทศนาว่าการสำเร็จ พอสำเร็จขึ้นมาแล้วพระอัสสชิเป็นพระอรหันต์ เวลาเทศนาว่าการท่านได้พระสารีบุตรมา พระสารีบุตรเวลาที่ท่านไปบอกพระโมคคัลลานะก็ได้พระโมคคัลลานะมา นี่เป็นพระโสดาบัน เห็นไหม พระโสดาบันๆ เป็นพระโสดาบันอย่างไรล่ะ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าไม่รู้มันเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี เป็นพระอรหันต์ เอาอะไรตรวจวัด วัดด้วยอะไร อะไรที่เขาตรวจสอบกัน เขาตรวจสอบกันอย่างไรที่เป็นบุคคล ๔ คู่ เป็นพระอรหันต์เขาตรวจสอบกันอย่างไร

เวลาเป็นพระโสดาบัน พระโสดาบันนะ พระโสดาบันไปชวนสัตถุชัย เพราะสัตถุชัยอยากสอนไฉน นี่สัตถุชัยไม่มีขณะ ไฉนนั้นก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ไฉนไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ต่อเนื่อง ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ อูย! มหัทศจรย พระสารีบุตรมันไม่ใช่ทางแล้วละ นี่คนเขามีปัญญา มันไม่ใช่ทางหรอก ไฉนไม่ใช่ๆ ก็ไม่ต้องทำอะไรเลยไฉน ไม่ต้องมีขณะ มันรู้ของมันไปโดยต่อเนื่อง ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่ไปเรื่อย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะปรึกษากันเลย เรามาเจออาจารย์ที่ไม่เป็นจริงแล้วละ สัตถุญาณกันไว้นะ ถ้าใครรู้ใครมีครูบาอาจารย์สอนให้บอกกันนะ อย่าทิ้งอย่าขว้างกัน

เวลาพระสารีบุตรไปฟังพระอัสสชิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า “ธรรมทั้งหลาย มาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผล” แล้วธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุอย่างไรละ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แก่อะไร ไปแก้ที่เหตุไหนไปแก้ที่เหตุ ไปแก้ไขใหม่ ทุกข์ เหตุที่เกิด ทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ตัณหาความทะยานอยาก ความอยากได้ อยากดัง อยากดี อยากใหญ่ อยากให้เขานับหน้าถือตาทั้งนั้น นี่เขาไปดับที่นั่น ถ้าไปดับที่นั่นเป็น พระโสดาบันขึ้นมา ไปชวนสัญญาชัยไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน จะไปบวชด้วยกัน เพราะสัญญาชัยนี้รู้แล้วมันไม่ใช่หรอก เพราะเป็นพระโสดาบัน แล้วสัญญาชัยเป็นอะไร ทำไม มันจะไม่รู้ รู้ แต่เป็นอาจารย์เดิมอยู่ก็ไปชวน สัญญาชัยถามเลย

“ในโลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก”

อันนี้เอามาเป็นคติได้ตลอดเวลา ในโลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก คนโง่ทั้งโลกเลย คนฉลาดนี้สองสามคน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทอดธุระจะสั่งสอนใครมันจะรู้ได้ แต่เสร็จแล้วมันก็มีคนรู้ ได้บ้าง ไ้คนรู้ได้บ้างนั่นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปรู้สัตว์ชั้นสัตว์ รือไอ้พวกนั้น เพราะสร้างสมบุญญาริการมาขนาดนั้น เวลาจะตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วมันมีนิโรธคือการดับทุกข์ ดับได้จริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชัดเจน แล้วเวลาจะสอน จะสอนใคร

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะลาสัญญาชัยแล้วไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนมาทั้งนั้นนะ เวลาสอนขึ้นมาไม่รู้หรือว่าเป็นขั้นไหน ไม่รู้ หรือว่ามันเป็นอย่างไ้ เวลาสอนขึ้นมาสอนจนเป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น เวลาจะเป็นพระอรหันต์มี ขณะแก้ไข ขณะมันเป็นอย่างไร ทำไมไม่เป็นชิปปาภิญาปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ง่ายอย่างไร ง่ายมัน ก็ต้องมีมรรคมีผลเหมือนกัน ถ้าไม่ง่ายมันจะมีมรรคมีผลหรือ

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย เวลาเป็นพระอรหันต์นะ พระอรหันต์เวลาเขาคุยกัน เวลาเขาคุยกันนะ เขาคุยถึงความถนัด พระสารีบุตรก็บอกว่าปัญญานี้ ประเสริฐที่สุด พระโมคคัลลานะบอกฤทธิ์ยอดเยี่ยม ต้องมีฤทธิ์ก่อน ถ้ามีฤทธิ์แล้วมันจะรู้จะทะเล

ปรุโปร่งไปหมด แล้วพระอุบาลีบอกว่า อ้าย! ไม่ได้นะ ข้อสำคัญคืออกุทเทยคือวินัย วินัยนี้สำคัญที่สุด เถียงกันไม่จบ อยู่ที่สวนมะพร้าว อยู่ในพระไตรปิฎก

ชวนกันไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตัดสิน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตัดสินว่าของใครดีที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อัสวัคชยญาณ นิโรธความดับทุกข์สำคัญที่สุด ความดับอันนั้นดับกิเลสหนะ เวลาบรรคมันเดินไป มันมีบรรคของมันก่อน เวลาที่มีบรรคเดินไป พอมันถึงอวิชชาปัจจุยา สงฺขาราสฺมาปัจจุยา วิ□□าณ มันดับ มันดับ ดับจนถอดถอน ดับจนสิ้น อัสวัคชยญาณสำคัญที่สุด”

เพราะสำคัญ ไม่สำคัญนะ เวลาพระเทวทัต พระเทวทัตก็บวชมาพร้อมกับเหล่ากษัตริย์พระอานนท์ พระนันทะบวชมาพร้อมกันทั้งสิ้น แล้วพวกนี้เป็นญาติเป็นพี่น้องกันมา เวลาเป็นญาติเป็นพี่น้องกันมา เวลาบวชมาแล้วก็ประพฤติกปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติมีชื่อเสียง พระเทวทัตพระเทวทัตมีคนนับหน้าถือตามาก เวลาเขาทำฉานโลกีย์ของเขาได้ นี่ไง ไม่มีขณะ มันไปมันหมดละ ขนาดว่าแปลงร่างเป็นงูไปพันหัวพระเจ้าอชาตศัตรูทำได้อันนั้น มีขณะไหม นี่ไง มันไม่มีขณะ ไม่มีการดับทุกข์ แล้วพอไม่มีการดับทุกข์ถึงเวลาแล้วก็จะมาปกครองสงฆ์ นี่โมฆบุรุษว่างเปล่า ความว่างเปล่าเพราะไม่มีขณะ ไม่มีการดับทุกข์ ไม่มีนิโรธ

ขณะจิตคือนิโรธ คือการดับทุกข์ ทุกข์คืออะไร ทุกข์ก็พญามารไง ครอบครวัของมารไง พอครอบครวัของมารอยู่ในใจของเทวทัต เทวทัตมาขอปกครองสงฆ์ เวลาขอปกครองสงฆ์เริ่มทำสังฆเภท พอแยกสงฆ์ออกไปว่าของเราไม่ต้องมีขณะก็ได้ ไ้อ้พวกมีขณะก็ไปอยู่ของเขาเอง

พวกมีขณะ พวกมีขณะเขาเป็นธรรม พวกที่มีขณะพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอรหันต์ ๔ องค์ ๕ องค์ ที่เขาคูยกกันด้วยความชำนาญ เวลาเขาคูยกกัน คูยกกันด้วยความชำนาญของตน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งเป็นเอตทัคคะเป็นผู้เลิศในแต่ละชนิด ผู้เลิศในแต่ละทาง เวลาผู้เลิศในแต่ละทางเขาดับทุกข์ ดับทุกข์คือดับกิเลสต้นเหาคความทะยานอยาก

พอดีกับกิเลสต้นหาความทะยานอยาก เขาเคารพบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาเคารพในสงฆ์ เข่าอ่อนน้อมถ่อมตน เขาทำเพื่อประโยชน์เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรม เพราะมีขณะ ขณะที่มันดับทุกข์ เวลาทุกข์กิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจมันสิ้นไปแล้ว มันมีแต่ความเมตตา เมตตาธรรมคำจุนโลก มันมีแต่ความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน เพื่อประโยชน์ เห็นไหม เพื่อประโยชน์กับศาสนา

เราเกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป่ากระหม่อมมา เวลาสั่งสอนมา อบรมมา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธกิจที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่เข้าเล็งญาณ เล็งญาณแล้ว ออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ สัตว์ตัวไหนมันเป็นผู้ซ่อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทำอะไรของท่านอยู่ ท่านทำประโยชน์อะไร ทำไมไม่เคารพบูชา ทำไมไม่ช่วยเหลือ ทำไมไม่เป็นกำลัง นี่เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาเป็นกำลังหลัก ไม่เคยตีตนเสมอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีการว่าจะเก่งกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ใ้พวกไม่มีขณะนี้เทวทัต “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็อายุมากแล้ว สงฆ์ให้ข้าพเจ้าปกครอง ให้ข้าพเจ้าดูแล” เพราะอะไรล่ะ เพราะมันไม่มีขณะ มันไม่มีการดับกิเลส มันไม่มีการควบคุม มันไม่มีสิ่งใด มีแต่ความอหังการความเห่อเหิมทะเยอทะยาน เวลาทำสังฆเภทหมดเลย เวลาทำสังฆเภทสิ่งที่เป็นฉานโลกีย์เสื่อมหมด ฤทธิ์เดชถึงไม่มี ต่อไปก็หลอกแต่อชาตศัตรู ไปพยายามเกลี้ยกล่อมอชาตศัตรู พยายามทำให้อชาตศัตรูมาสร้างปัญหาในสังคมในสังฆะมหาศาล หมดเลยเวลามันเสื่อมไป อภิญา ฉานโลกีย์นี้เสื่อมหมด

แต่ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เวลาพระอรหันต์มันไม่มีวันเสื่อมอะไรทั้งสิ้น เวลามันพิจารณาไป เวลามันดับทุกข์มันเป็นนิโรธ มันดับหมดแล้ว มันเป็นอกุปปรกรรม คำว่า “อกุปปรกรรม” มันไม่คลอนไม่แคลน มันมีคุณธรรมในหัวใจดวงนั้น ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจดวงนั้นมันจะเสื่อมไปไหน มันไม่มีวันเสื่อมใดๆ ทั้งสิ้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตตั้งญาณเล็งญาณไว้ตลอด เพียงแต่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ จะพูดหรือไม่พูดเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วไม่

พูด ถ้าจะพูดก็พูดอย่างพระนันทะ นันทะเป็นน้องชาย เป็นลูกพี่ลูกน้อง พี่แต่งงาน พอแต่งงานขึ้นมาแล้ว พี่แต่งงาน แต่งงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปในงานนั้น ให้อุ้มบาตร มาส่งบาตร ด้วยเล็งญาณว่าพระนันทะจะมีวาสนาว่าจะสิ้นกิเลสได้ นี่เอามาอยู่วัด

“นันทะจะบวชหรือ”

“ไม่ พี่แต่งงาน”

“อ้าว! บวชก็บวช” บวชด้วยความจำยอม ถ้าบวชไปแล้ว พี่แต่งงานก็คิดถึงนางชนบท กัลยาณี คิดถึงแต่ภรรยาที่พี่แต่งงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ให้ครุ่นคิดอย่างนั้น พอถึงเวลาแล้ว เธอจงจำนี้ไว้นะ แล้วจับมือพระนันทะเหาะขึ้นไปบนสวรรค์ นี่ไง ใจที่คิดๆ คิดอยู่นี้ ใจที่ว่านางชนบทกัลยาณีสวยๆ พอไปเห็นนางฟ้า

“สวยไหม”

“สวย สวยกว่าเยอะเลย”

“อยากได้ไหม”

“อยากได้”

“ไป กลับ อยากได้ พุทฺโธ ให้พุทฺโธๆ ให้พุทฺโธให้จิตสงบขึ้นมา” เวลาจิตสงบขึ้นมามันใช้สติปัญญาไป ถ้ามีสติปัญญามันมีขณะของมัน เวลาขณะมันตัด เวลามันดับของมันเป็นชั้นๆ เข้าไป เวลามันดับเป็นชั้นๆ เข้าไป บอกว่า “เลิกคิดถึงนางชนบทกัลยาณีแล้ว”

พระไม่เชื่อ ยังคร่ำครวญอยู่เลย แล้วเวลาเสร็จแล้วบอกไม่คิดอีกแล้ว ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เขารู้กันได้อย่างไรว่าโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ว่าเวลาสิ้นกิเลสเขารู้กันได้อย่างไร เขารู้ตรงไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันเลย ใช่! เขาไม่คิดถึงนางชนบทกัลยาณีแล้ว เพราะเขาดับทุกข์ด้วยนิโรธ ดับหมดแล้ว จบ ถ้าเป็นธรรม นี่ไง ศาสนาที่ยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่นะ ความยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา ยิ่งใหญ่มาก

ถ้ายิ่งใหญ่มาก ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราคัดเลือกของเราเอง จะเอาดีหรือเอาชั่ว นี่ไง ผิดชอบชั่วดีคนมันต้องแยกแยะได้ ถ้าไม่มีขณะก็เทวทัตทำแต่ปัญหา สร้างแต่ปัญหาในสงฆ์มหาศาล เวลาไปนะ เวลาไปสร้างปัญหา ไปให้พระเจ้าอชาตศัตรูไปทำปฏิวัติพระเจ้าพิมพิสาร เวลามหาดเล็กเขาจับได้ เขาบอกเลยต้องฆ่าพระทั้งหมดเลย เวลาจะฆ่าพระทั้งหมดนะ ไปเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารว่า

“อำมาตย์ประชุมแล้วว่กันอย่างไร”

ประชุมกันแล้วกลุ่มหนึ่งก็บอกว่า “เทวทัตเป็นพระแล้วมา युมาแยงมีปฏิวัติร่วมกัน ต้องฆ่าให้หมดเลย พระจับฆ่าหมด”

อีกฝ่ายหนึ่งบอก “ไม่ต้อง ฆ่าไม่ได้” ฆ่าไม่ได้เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ เพราะท่านดับทุกข์ ท่านนิโรธดับทุกข์หมดแล้ว ไม่มีสิ่งใดที่คลอนแคลน ร้อนาตังสญาณรู้ล่วงหน้า ให้พระสารีบุตรไปประกาศในนครราชคฤห์ว่า “พระเทวทัตกับสงฆ์แยกจากกัน ไม่เกี่ยวกับ” ไม่เกี่ยวกับเพราะอะไร เพราะว่าไม่มีขณะ ไม่มีขณะแล้วเหอเหิม ทะเยอทะยานอยากจะแยกสงฆ์ ฉะนั้น ไปประกาศเลย บอกว่า เทวทัตกับสงฆ์ไม่เกี่ยวกับ

แล้วเวลาอชาตศัตรูจะเข้าไปฆ่าพ่อเพื่อจะเอาราชบัลลังก์ เวลาสอบสวนแล้ว พระจับประหารหมด พระเจ้าพิมพิสารบอกว่าฆ่าไม่ได้ เพราะพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบัน ฆ่าไม่ได้ แล้วคิดดู คนเขาปฏิวัติ อชาตศตรูอยากได้อะไร อยากได้บัลลังก์ ให้เลย อชาตศตรูจะจับไปขังที่ไหนก็ยอม นี่เป็นพระโสดาบันดับทุกข์มีนิโรธในหัวใจ

แต่ไอ้ผู้ที่ไม่นิโรธแล้วสร้างปัญหาไว้มากมายมหาศาล เวลาสร้างปัญหาไว้มากมายมหาศาล แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณรู้ว่าสิ่งใดมันจะเกิดขึ้นก่อน ให้พระสารีบุตรไปประกาศก่อนเลยว่า สงฆ์กับพระเทวทัตไม่เกี่ยวกับ คำว่า “ไม่เกี่ยวกับ” มันก็เป็นความผิดเฉพาะตัวของพระเทวทัต มันไม่ใช่ความผิดของสงฆ์หรอก เพราะสงฆ์ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี่นิโรธดับทุกข์ ดับทุกข์มาตลอด มันมีขณะจิต ขณะจิตมาตลอด มันชำระล้างกิเลสได้ความเป็นจริงมาตลอด

นี่ความเป็นจริง ความเป็นจริงนะ ถ้าความเป็นจริงมันเป็นความเป็นจริงอย่างนั้น นี่พูดถึงว่า ถ้าเป็นจริง นักปฏิบัติเราชาวพุทธ เรามันก็รู้จักผิดชอบชั่วดีทั้งสิ้น รู้ดีรู้ชั่ว เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะมีขณะไม่มีขณะ ไอนั้นมันเป็นวาสนาของคนนะ แต่เราจะทำจริงทำจังของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราอยากได้ความจริงของเรา เราไม่ได้อยากได้ธรรมที่ไม่มีขณะที่มีมันเลื่อนลอยไปตามแต่กระแสอารมณ์นั้น

เราทำความจริง ๆ แล้วทำความจริงมันเป็นอำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาของคนมันชอบเพราะนิสัยเป็นอย่างนั้นมันก็ชอบอย่างนั้น แต่ถ้าคนถ้ามีอำนาจวาสนาเขาไม่เชื่อ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกาลามสูตร อย่าเชื่อว่าเป็นอย่างนั้น ให้ทดสอบ ทดสอบกับตัวของเรา ถ้าเชื่อก็เชื่อผลของการปฏิบัติ ถ้าผลของการปฏิบัติของเรายังไม่ถึงเหตุผลนั้น เราจะรู้ได้อย่างไร

ถ้ารู้ไม่ได้ ในปัจจุบันนี้เวลาสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมมา ตั้งแต่แคว้นแคว้นต่างๆ ตั้งแต่ศรีวิชัย ตั้งแต่โบราณมา มหัตศรรยณะ เวลาพระพุทธศาสนามันแผ่ไพศาล แต่ทุกอย่างสรรพสิ่งในโลกนี้มันเป็นอนิจจัง มันมีเจริญแล้วเสื่อมทั้งสิ้น เวลามันเสื่อมสภาพของมันไป ผู้ที่มีอำนาจวาสนาขึ้นมาถ้ามาฟื้นฟูมาประพฤติปฏิบัติ อย่างเช่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก

“กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง”

เวลามันเจริญ เจริญที่ไหน หลวงปู่มั่นพูดไว้ มันเจริญตั้งแต่สมัยพระจอมเกล้าฯ สมัยพระจอมเกล้าฯ มาฟื้นฟูศาสนา การฟื้นฟูศาสนาคือฟื้นฟูในการปฏิบัติ เพราะศาสนาวิวัฒนาการมันวิจิตรพิสดารมาตลอดอยู่แล้ว สังคมสงฆ์ก็มีมากมายมหาศาล แต่สังคมสงฆ์สิ่งทีว่าจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขามีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ถ้าเขาไม่มีอำนาจวาสนาของเขา มากน้อยแค่ไหน เขาก็ปฏิบัติของเขาเพื่อสร้างสมบุญญาริการของเขา ปฏิบัติของเขาเพื่อบุญญาริการของเขา ได้ความรู้ความเห็นของเขา

แต่เวลาพระจอมเกล้าฯ ขึ้นมาก็ไปปฏิบัติกับเขา ปฏิบัติกับเขาก็เอาแนวทางธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง ธรรมและวินัย ธรรมและวินัยมันเป็นอย่างนี้ ทำไมพระปฏิบัติ

ไปแล้วปฏิบัติไม่เหมือนกับทฤษฎี ไม่เหมือนกับธรรมวินัยอันนั้นเลย ท่านก็พยายามฟื้นฟู ฟื้นฟูของท่าน ท่านออกจุดด้นะ ออกจุดด้น ออกประพจน์ปฏิบัติ ออกค้นคว้ามาหมด แต่มันก็เป็นการจุดด้นไปค้นคว้าเพื่ออบรมใจของตน อบรมใจให้มันฉลาด อบรมใจให้มันมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันใคร่ครวญผลของสังคัมได้ เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์

ดูสิ ในสมัยปัจจุบันนี้จิตแพทย์ เขาเรียนจิตแพทย์ขึ้นมา เขารู้ของเขาทั้งนั้น ทางวิชาการทางศึกษาไง นี่ก็เหมือนกันเราศึกษา ศึกษา มา พระพุทธศาสนาอันมีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ภาคปริยัติเขาก็ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วพยายามจะประพจน์ปฏิบัติ พยายามจะค้นคว้ากัน แล้วค้นคว้ากันแล้วมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ถ้ามันยังไม่มียอำนาจวาสนามากถึงกับจับกิเลสได้ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศิลสมานธิ ปัญญา สมานธิฯ สมานธิเราก็พยายามทำกันอยู่ สมานธิทำแล้วมันมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักขุ ปัญจวัคคีย์ ๕ องค์ รุ่งองค์เดียว

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยศึกษามาแล้วศึกษามาเป็นปริยัติ เพราะศึกษาไว้เพื่อประพจน์ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมามันปฏิบัติขึ้นมาให้มันเข้ามาสู่ใจของตนหรือไม่ ถ้ามันไม่เข้าสู่ใจของตน คนที่ปฏิบัติมากมายมหาศาลตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงเทพฯ มีทั้งนั้น ฝ่ายวิปัสสนาธุระ คันถธุระ เวลารบทัพจับศึกขึ้นมาต้องการพระที่คุ้มครองดูแล ก็มีพระผู้ที่มีฌานมีสมาบัติต่างๆ ก็ช่วยกันคุ้มครองดูแลมา แต่มันมีการกระทำขึ้นมาเล็กน้อยแค่ไหน ถ้ามันมีการกระทำมาเล็กน้อยแค่ไหน เวลาทำขึ้นมา เวลาคนมีบุญมาเกิดไง

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านประพจน์ปฏิบัติของท่าน ท่านกระทำของท่าน เวลาท่านทำของท่าน มันปฏิบัติไป มันก็เทียบเคียงกับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วตัวเองทำได้มากน้อยแค่ไหน เวลาทดสอบ ทดสอบขึ้นมา ทดสอบด้วยอะไร

นี่ไง คนที่มีอำนาจวาสนา คนเกิดมาบุญกุศลมันรู้ดีรู้ชั่ว ชั่วกับดี ถ้าชั่ว เห็นไหม ดูสิ พระทั่วไปเขาทำตัวกันอย่างไร เขาทำแล้วมันไม่เข้าสู่ธรรมวินัย นั่นเขาบวชมาเพื่อความเป็นอยู่โดยด้วยชีวิตของเขา ใ้ผู้ที่บวชมาอยากจะประพจน์ปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันจะเป็นความจริงหรือไม่ นี่

ไฉน เราก็คัดเลือกคัดแยกพยายามแสวงหา เวลาแสวงหา คนที่ประพฤติปฏิบัติแสวงหาครุบา อาจารย์นี้แสนทุกข์แสนยากนะ

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะก็แสวงหา แสวงหา เห็นไหม แสวงหาไม่เจอ เวลาไปเจอไปเจอสัญญาชัยใจ เพราะไปเจอสัญญาชัยใจมันรู้แล้วว่าผิดถูกอย่างไร เวลาเห็นพระอัสสชิ พระอัสสชิ ท่านสำรวจมรรควัง เห็นแค่กิริยาเดินของพระอัสสชิ พระสารีบุตรตามไปเลย เพราะมันแสวงหา มันทุกข์มันยาก มันต้องการของจริงไฉน เวลาของจริง ผู้ที่ของจริงไม่ต้องพูดมาก

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปแก้ที่เหตุนั้น”

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เพราะมันแสวงหาอยู่ไฉน คนเรามันแสวงหาอยู่ มันจะแสวงหาอย่างไร เวลาเจออย่างนั้นใช้ปัญญาใคร่ครวญติดตามไป นั้นไม่ใช่ ไม่ใช่ ไฉนนั้นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ มันฝึกหัดภาวนามาแล้ว มันฝึกหัดค้นคว้ามาอยู่แล้ว แต่ค้นคว้ามาขนาดไหนมันก็ค้นคว้าอยู่ในโลกีย์ปัญญา ปัญญาโลกๆ ปัญญาสามัญสำนึกทั้งนั้น

เวลาถ้ามันค้นคว้าของมัน มันทำมาของมัน เวลาบอกให้ลงลึกเข้าไป เราไม่อยู่กับผล ปัจจุบันนี้ มันจะสาวขึ้นไปหาเหตุไฉน พอสาวไปหาเหตุ ไฉนไฉน เวลาบรรลุผลมันเป็นความจริงขึ้นมา มันมีเหตุผลของมัน เวลาเป็นโสดาบันใครไปบอกใครว่ามันเป็น แต่ในหัวใจนั้น ไฉนไฉน ปัจจัยตั้ง สันทิฏฐิโกไฉน กาลามสูตรไฉน เชื่อผลในการประพฤติปฏิบัตินั้นไฉน เวลาไปบอกพระโมคคัลลานะ เพราะพระโมคคัลลานะก็เห็นเหมือนกัน รู้เหมือนกันไฉน ไฉน เชื่อในผลของการปฏิบัติ กาลามสูตร ไม่เชื่อใครๆ เชื่อผลของการปฏิบัตินี้ไฉน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านมีความทุกข์ ความยาก ท่านขวนขวาย ท่านค้นคว้าของท่านนะ เวลาขวนขวายค้นคว้าของท่าน จิตสงบแล้วก็พิจารณากาย ท่านก็พิจารณา พิจารณาแล้วเป็นอย่างไร เวลาพิจารณาออกมาแล้วก็เหมือนเดิมๆ พอถึงเวลาแล้วท่านถึงไปปรึกษาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่เสาร์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านกันมานะ เวลามันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นขึ้นมา มันหลงผิดไปก็คือหลงผิดไป ความหลงผิดไปก็คือไม่มีขณะไฉน

เวลามันจะเป็นจริง เป็นจริงขึ้นมา เวลาหลวงปู่มันได้โสดาบัน เวลาไปอยู่ถ้ำสาริกา เวลาพิจารณาของท่าน ท่านได้สภิกาคามี ได้อนาคามิที่นั่น เวลาถึงที่สุด ที่สุดนะ เวลาที่มีหมีมีคณะ เวลาคนมีบุญมาเกิด คนมีบุญมาเกิดคนก็อยากฟังพาอาศัยทั้งสิ้น เวลาฟังพาอาศัย คิดถึงหมี คณะก็ขึ้นไปหมีคณะ ไปอบรมสั่งสอนนี้สัททวิหริกลูกศิษย์ของท่าน เวลาถึงที่สุดลูกศิษย์ลูกหามา มหาศาล

ถึงพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง คนที่จะเจริญอีกหนหนึ่งเจริญที่ไหน เจริญจาก ลูกศิษย์ลูกหาของหลวงปู่ที่ท่านก็ได้สร้างสมบุญญานิกการของท่านมา การสร้างสมบุญญานิกการ มา การสร้างสมมามันก็อยากจะทำออกประพฤติปฏิบัติ เห็นสมณะ เห็นสมณะแล้วมันสะเทือนใจ เห็นสมณะแล้วมันดูดีเต็ม เห็นสมณะแล้วมันเป็นหนทางที่เราจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วมันจริงมันจริงขึ้นมา โดดเกาะเพื่อจะดำเนินรอยตาม เพื่อจะพ้นจากทุกข์

หมีคณะมากขึ้นภระมันมากมหาศาล แล้วจิตใจของตนยังไม่ถึงที่สุด “กำลังเราไม่พอ กำลังเราไม่พอ” ท่านหาอุบายของท่าน ท่านทิ้งหมีคณะขึ้นไปเชียงใหม่ เวลาของท่าน เวลาของท่าน เห็นใหม่ ถึงเวลาท่านไปถึงหนองอ้อ หนองอ้อคืออะไร หนองอ้อ อ้อ! ขณะจิต ขณะจิตคือนิโรธ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปัจฉิมยามอาสวักขยญาณอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น ท่านสำเร็จอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ นี้เวลาขณะจิตเกิดนิโรธดับทุกข์ ดับ ตัดครอบครวัของพญามารทั้งสิ้น

เวลาหลวงปู่มันเวลาท่านไปที่หนองอ้อ ท่านไปที่ต้นไม้ใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง นั่งอยู่โคนต้นไม้ นั้น ถ้ามันไม่มีขณะจิตคนจะเกิดจะตายนี้ไม่รู้หรือ กิเลสจะเกิดจะตายนี้ไม่รู้ใช่ไหม ถ้ากิเลสมันจะเกิด จะตายมันต้องรู้ ถ้ามันไม่รู้กิเลสเกิดกิเลสตายเลยนี้มันประพฤติปฏิบัติอย่างไร

แล้วเวลาผู้ที่ปฏิบัติ เห็นใหม่ กิเลสเป็นนามธรรมจะไม่รู้มันหรรอก แล้วก็เที่ยวมาทฤษฎี ธรรมและวินัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ นั้นมันขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเป็นจริง ๆ มันเป็นจริงอย่างไร แล้วมันเป็นจริงแล้วอธิบายมันเข้าใจ มันเป็นประโยชน์ เป็นเพราะผลทั้งนั้น เวลาท่านกลับมาจากเชียงใหม่ไม่เคยพูดอีกเลยว่า “กำลังไม่พอ กำลังไม่พอ”

มันกำลังไม่พอถ้ามันไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์ มันมีวิชาความไม่รู้ส่วนที่เราไม่รู้ที่อยู่ ๔ ห้อง ๓ ห้องเป็นของเราหมดแล้ว แต่อีกห้องหนึ่งเรายังเข้าไม่ได้ เรายังไม่รู้ว่าห้องนั้นมันมีสิ่งใด มันทำสิ่งใดมันก็ยังสงสัยห้องนั้นอยู่ดี แล้วเวลาจะแก้บรมลูกศิษย์ลูกหาสหัชทธิวิหาริกในหัวใจมันติดขัดไปหมด

แต่ถ้ามันพร้อมหมดเลย ห้อง ๔ ห้องเปิดโล่ง ห้องไหนถามมา เวลาเข้ามาห้อง ๑ ห้อง ๒ ห้อง ๓ ห้อง ๔ แล้วจะเข้าห้องเข้าอย่างไร ห้องเขามีประตูมีหน้าต่าง แล้วหน้าต่างเปิดอย่างไร แล้วไม่ต้องมีขณะ เดินรอบๆ เดินรอบๆ โมฆบุรุษว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

เวลาเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมานะ เวลาจะเป็นขึ้นเป็นอัน ไปอ่านในประวัติหลวงปู่จวน เวลาหลวงปู่จวนนะ เวลาท่านกำลังเริ่มสร้างวัดมีหมู่คณะไปพึ่งพาอาศัย แล้วเวลาหลวงปู่บัวท่านไปประพฤติกฎปฏิบัติกับหลวงปู่จวน หลวงปู่จวนนี้พรรษาท่านน้อยกว่า พรรษาน้อยกว่า... เราเคารพบูชาครูบาอาจารย์ใช่ไหม คนที่เขามีคุณธรรม หลวงปู่จวนท่านจบสิ้นแล้ว แต่ถึงเวลามีครูบาอาจารย์ไปพัก ทั้งที่ว่าอายุพรรษามากกว่าแต่ขณะท่านไม่มี ท่านไม่มี เห็นไหม เวลาท่านเกิดป่วยไข้ขึ้นมา เวลาป่วยไข้ขึ้นมาไม่มีขณะมันไปหมด จะตายเมื่อนั้น จะตาย แล้วเวลาจะตายสั่งให้หลวงปู่จวนทำโลศพ หลวงปู่จวนท่านไม่ยอมทำนะ

เพราะหลวงปู่จวนท่านบอกว่านิโรธไม่เป็นแบบนี้ นิโรธหลวงปู่มันไม่เป็นแบบนี้ นิโรธของหลวงปู่บัวท่านบอกนิโรธสมาบัติ ท่านเข้านิโรธๆ หลวงปู่จวนท่านบอกเลย ท่านอยู่กับหลวงปู่มันมา ท่านได้ฟังหลวงปู่มันมา นิโรธของหลวงปู่มันไม่ใช่เป็นแบบนี้ นิโรธหลวงปู่มันคือการดับทุกข์ แต่นิโรธอย่างนี้แล้วก็บอกจะตายเมื่อนั้นจะตายเมื่อนี้ หลวงปู่จวนท่านก็อุปฐากอุปถัมภ์ จะตาย กำหนดวันตายหมดละ เสร็จแล้วไม่ตาย พอท่านไม่ตาย ท่านก็กลับไปวัดท่าน

เวลากลับไปวัดท่าน ถึงคราวหนึ่งมันมีงาน หลวงตาท่านไปงานนั้นด้วย เวลาท่านไปงานนั้นด้วย ท่านก็ไปสนทนาธรรม เวลาสนทนาธรรมขึ้นมา อ้าว! มีอะไรว่ามา เวลาเมื่อไรว่ามา ๑ ๒ ๓ จบแล้ว จบ เวลาจบขึ้นมามันไม่จบ นี่ไง ที่บอกว่าถ้ามันมีขณะ ขณะมันรู้กันได้ ถ้าพิจารณาอย่างนี้ๆ นะใช่ ถ้าพิจารณาอย่างนี้เวลามันขาด ขณะจิตที่มันเป็นมันจบแล้ว แล้วถ้ามันไม่มีละ

มันไม่มีมันเป็นอย่างไรรึ ก็บอกแค่นี้ไง จบแล้วไง ก็สิ้นแล้วก็ว่าสิ้นแล้ว อุตตาย! มันจะสิ้นอย่างไร มันไม่มีขณะ มันจะสิ้นอย่างไร เวลาไม่สิ้น ท่านอธิบาย อธิบายขึ้นไป

เวลาหลวงปู่บัวท่านปฏิบัติของท่าน สุดท้ายแล้วหลวงปู่บัวท่านก็เป็นพระอรหันต์ ก็สิ้นกิเลสไป แต่สิ้นกิเลสไปเพราะมีพระมหาบัวท่านไปแก้ เวลาแก้ขึ้นมาท่านให้ย้อนกลับเข้าไปจิตเดิมแท้นี้ผ่องใส เข้าไปที่จิตเดิมแท้นั้น แล้วให้พิจารณาให้ใช้ปัญญาอย่างนี้ พอใช้ปัญญาพิจารณาของท่านไป เพราะว่าท่านติดมา ๑๐ กว่าปี เวลาท่านพิจารณาไป เวลามันจะเกิดขณะ ท่านบอกว่าเวลาย้อนกลับเข้าไปภายใน เวลาเกิดขณะ มันวูบลงเหมือนกับขางคานขาด จากนั้นอยู่บนกุฏิมันปุบลงไปเลย แล้วเข้ามาท่านก็ไปสนทนาธรรมกับพระมหาบัว พระมหาบัวบอกว่า

“มันไม่ใช่ขางคานขาด ไม่ใช่คานกุฏิขาดหรอก มันเป็นคานของกิเลส มันเป็นกิเลสขาด”

นี่ไง เวลาเป็นจริง ๆ แล้วเป็นจริงขึ้นแล้วเวลาสนทนาธรรมมันไปไหนล่ะ เหมือนกัน นี่ไง ถ้ามันเป็นนิโรธ หลวงปู่จวนท่านพูดอยู่แล้วนิโรธของหลวงปู่มันไม่เป็นแบบนี้ นิโรธมันไหลไปไหลไปเรื่อย ไม่มีที่สิ้นที่สุด แล้วก็ออกธูปไปต่างๆ ออกธูปไปทำไม ออกธูปอะไร ออกธูปมันเป็นมรรค หรือ มันไม่เป็น

ถ้ามันเป็นมรรค จิตสงบแล้วเข้าสู่สติปัฏฐาน ๔ พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าพิจารณา กาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม แล้วจะพิจารณาอย่างไร

พิจารณา เห็นไหม จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา ในวงกรรมฐาน สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐานก็ทำกันไม่เป็น ถ้าสมถะทำไม่เป็นมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา อะไรเป็นวิปัสสนา มันเป็นวิปัสสนิก มันนึกเอา มันคิดเอา มันจินตนาการของมันไป แล้วจิตนี้มันร้ายกาจนัก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตมันเป็นต่างๆ แล้วเกิดมีเซวาร์ณมีปัญญา อธิบายธรรมะเป็นคั่งเป็นแควมันได้อะไร

สิ่งต่างๆ เพราะคนที่ภาวนาเป็นเขารู้ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา มันเป็นอย่างไรรึ แล้วถ้ามันเป็นขึ้นมา มันเป็นขึ้นมาได้อย่างไร เวลามันจะเกิดขึ้นมา เห็นไหม มันจะเกิดขึ้นมา คนที่มีอำนาจวาสนา เวลาคนเกิดมา พระพุทธศาสนาพุทธศาสนิกคนเกิดมา

ได้นับถือพระพุทธศาสนานับถือได้ยากมาก นับถือได้ยากมากเพราะอะไร เพราะมันไม่มีรูปเคารพ
 ใด เวลาลัทธิเทวนิยมนี้เทพเจ้า เทพเจ้าคือการเข้าทรงทรงเจ้า ลัทธิศาสนาทั่วไปเป็นได้แค่นั้น
 แหละ เป็นได้เหมือนกับเราเข้าทรงทรงเจ้า

เวลาเป็นจริง เป็นจริงขึ้นมา เราไม่เข้าทรงทรงเจ้าใดๆ ทั้งสิ้น เราไม่นับถือใดๆ ทั้งสิ้น เรานับ
 ถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรมก็ธรรมะ
 คือสังขาร คือสังขารที่เราศึกษามาด้วยเหตุด้วยผลที่เราจะใช้ปัญญา เราใคร่ครวญของเรา
 พระสงฆ์ พระสงฆ์ที่เป็นหลักเป็นชัยขึ้นมาให้เราเชื่อถือได้ ถ้ามันเชื่อถือไม่ได้ เราก็ระลึกถึง
 พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ระลึกถึงพระรัตนตรัยของเรา แล้วเราดำรงชีวิตนี้ด้วยเหตุด้วยผล
 ด้วยสิ่งที่มันมีศีลมีธรรมขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเรา

ถ้าผู้อยู่ในทางฆราวาส ผู้อยู่ในทางโลก ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีศีลมีธรรมขึ้น
 มาแล้วเราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจเราสงบระงับเข้ามา ถ้าใจเราสงบมันมีความสุข
 มันมีความมหัศจรรย์ มีความมหัศจรรย์มาก ถ้าใจมันสงบ มันมีความมหัศจรรย์ถ้าเป็น
 สัมมาสมาธิ

แต่ส่วนใหญ่แล้วมันเป็นไปไม่ได้ มันทำไม่เป็น เวลาทำขึ้นไปโดยสามะเลเทเมาแล้วก็ อู๋!
 ออกรู้ ออกเห็น อู๋! มันมีความ... ไอนั้นคือธรรมเมา มันมัวเมา มันเมากับสัญญาอารมณ์ นั้น
 สัญญาอารมณ์ของเรา

คนที่มีความวิญญูมานะมาก ยิ่งมีการศึกษามาก มีการศึกษามาก เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่าน
 บอกเลย คนเรามีบ้านหลังใหญ่ ถ้ามีบ้านหลังใหญ่ขึ้นมาเหตุผลมันเยอะ มันก็ต้องแก้ไขของ
 มัน เรามีบ้านหลังเล็ก เรามีกระท่อมห่อม ห่อ กระท่อมห่อมห่อขึ้นมาเราทำความสะดวกง่าย

คือจิตใจของเราไง ถ้าจิตใจของใครที่มันมีข้อสงสัยมากมันมีเหตุมีผลของมันมาก มันก็ต้อง
 พยายามมีสติมีปัญญาให้เท่าทัน เวลาถ้ามันเท่าทันขึ้นมา ถ้ามันสงบขึ้นมา อู๋! มหัศจรรย์ๆ
 มหัศจรรย์ก็บ้านหลังใหญ่ไง ถ้าบ้านหลังเล็กละ บ้านหลังเล็กขึ้นมา คนที่อำนาจวานาน้อย เรา
 ก็พยายามรักษาหัวใจของเรา ถ้ารักษาหัวใจของเรา เราทำความสงบใจเข้ามา

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ในหลักหัวใจของพระพุทธศาสนาคือ อริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ขณะจิตคือนิโรธ ขณะจิตคือนิโรธแต่ มันอยู่ที่ว่าครูบาอาจารย์ของเราท่านไม่พูดเป็นสิ่งที่เป็หัวใจของศาสนา เป็นการอ่อนน้อมถ่อมตน หลวงตาท่านพูดเรื่องขณะๆ ท่านพูดเป็นวงภายใน แล้ววงภายในขึ้นมาแล้วก็เอามาเทียบเคียง แต่ไอ้พวกที่ประพฤติปฏิบัติมันไม่รู้

เวลาหลวงตาท่านขึ้นไปหาหลวงปู่แหวน ถ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้าเป็นพระอรหันต์แล้วมันก็ต้องอยู่ในศีลในธรรม ทำไมหลวงปู่แหวนท่านแจกแต่เหรียญเราสู้ เราสู้ รุ่นนั้นรุ่นนี้ ท่านก็ขึ้นไปหาหลวงปู่แหวนไปหา ๓ รอบ ๔ รอบ ไม่มีโอกาสไป เวลามีโอกาสขึ้นไป บอกโยมไว้ก่อนเลย ขอเข้าก่อน เพราะมันหลายรอบแล้ว เวลาเข้าไปนะ ท่านถามขณะ ท่านถามเลย เริ่มต้นทำอะไร พอท่านพูดถูก มันต้องตรงนี้ก่อน นี่ไง สิ่งที่สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

ที่เราประพฤติปฏิบัติอยู่นี้มันไม่เข้าสู่อริยสัจไม่เข้าสู่มรรค มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นฤาษีชีไพร มันเป็นฆานโลกีย์ มันส่งออก ส่งออกทั้งนั้น ส่งออกขึ้นมาแล้วจิตมันเป็นได้ หลากหลายนัก จิตมันก็พลิกก็แปลง จิตมันก็สร้างภาพ สร้างภาพขึ้นมาจากที่เราได้ยินได้ฟังมาแล้วก็สร้างภาพให้เป็น มันเป็นปรัชญา มันเป็นปรัชญานะ มันเป็นนิยายธรรมะ มันเป็นเรื่องการสร้างภาพ มันไม่เป็นความจริงหรอก

เวลาเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงจิตสงบแล้วควรจะทำให้สงบระงับเข้ามา ถ้าจิตเป็นสัมมาสมาธินะ มันจะรู้จะเห็นอย่างไรเป็นเรื่องของเขา มันเป็นสัมมาสมาธิหรือไม่ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันมีกำลังๆ นี้โดยทางวิทยาศาสตร์ เวลานั้นน้ำหนัก น้ำหนักมันมีเท่ากันหรือไม่ น้ำหนักระยะ แล้วพลังงานกำลังมันมีกำลังของมันหรือเปล่า ถ้าเป็นความจริงๆ มันต้องรู้เหตุรู้ผลด้วยอริยสัจ ด้วยมรรคไ้

ตำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธาหะ มันเป็นความเพียรโลกๆ ความเพียรที่อ่อนแอ ความเพียรที่ไม่มีสติปัญญาใคร่ครวญ เพียรก็สักแต่จะทำ หลวง

ตาทำนด่าประจำ “โง่ยิ่งกว่าหมาตาย หมาตายมันนอนอยู่นั้นนะ เเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาโง่ยิ่งกว่าหมาตาย ทำไมไม่มีอุบายพลิกแพลงเลย ทำไมไม่รู้จักฝึกหัดนี้กคิด”

เราเป็นปุถุชนคนหนา ปุถุชนคนหนาคบคลทั่วไป เวลาเป็นปุถุชนคนหนาเวลาทำความสงบของใจเข้ามากัลยาณชน กัลยาณชนมันทำความสงบได้ง่ายขึ้น ทำความสงบได้ดีขึ้น เพราะมันปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก เพราะมันเคยทำ คนที่เคยทำ เคยทำได้ของเขา เขารักษาดูแลของเขา

รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่มาร กิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของคนต่างหากเป็นมาร นี่ก็โง่! หนูเป็นอสุภะ นี่เสียงสักแต่ว่าเสียง เอ็งรู้จริงหรือ ซี้ไม้ มันพูดไปตามแต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านสอนไว้ แล้วมันก็ระลึกได้ มันระลึกได้มันเอามา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมาเวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันก็เทียบเคียงใจ นี่ไง สิ่งนี้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิเพราะมันเทียบเคียงมันเห็นของมัน มันเทียบเคียงว่าให้เป็นผล ผลที่เป็นทางลบ แล้วจิตใจมันก็ทุกข์ก็ยากของมัน มันก็เป็นปัญญาโลกๆ

ถ้ามันมีสติมีปัญญาขึ้นมาจากปุถุชนเป็นกัลยาณชน ถ้าเป็นกัลยาณชน รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เราก็เห็นโทษเห็นภัยของมัน ถ้าเราเห็นโทษเห็นภัยของมัน เราก็พุทโธใช้ปัญญาอบรมสมาธิรักษาหัวใจของเรา รักษาหัวใจของเรามีสติปัญญาขึ้นมา กัลยาณชน ถ้าเป็นกัลยาณชน กัลยาณชนมันควบคุมหัวใจของมันได้ มันดูแลรักษาหัวใจของเราได้ นี่ไง วุฒิภาวะของใจเรา นี่แหละจิตตภาวนา จิตตภาวนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปร้อยคัมมา ๖ ปี นั้นนะ สัญญาอารมณ์ทั้งนั้น พิจารณาอยู่กับเขา ใครสอนอะไรก็ทำได้หมดละ ฌานสมาบัติ ฌานสมาบัติก็เหมือนกัน ฌานสมาบัติ อย่างที่อภิญญา ๖ อภิญญาเป็นอภิญญา อภิญญาที่ ๖ คือรู้ว่าสิ้นกิเลสแล้วรู้อย่างไร นี่คือมรรค

แต่ถ้ามันเป็นไป มันเป็นไปแบบโลกๆ ทั้งสิ้น ถ้ามันรู้เท่าทันของมันขึ้นมา ถ้ามันสงบเข้ามาแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา สมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา ไม่มีสมาธิ ไม่มีสมถะมัน

เกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมาไม่ได้ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร
มันหลอกมันล่อ มันพลิกมันแพลง หลอกล่อ เชื้อมันตายท่าอยู่นั้นนะ

แต่ถ้าคนมีสติปัญญาขึ้นมา โอ้! รูป รส กลิ่น เสียง มันมีมาก่อนแต่ที่เราเกิด เราเกิดมาแล้ว
มันก็มี เราตายไปแล้วมันก็มี รูป รส กลิ่น เสียง มันไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้นเลย แต่เวลาจะ
ภาวนาจะเป็นจะตายนะ มีอะไรนิดอะไรหน่อยจะเป็นจะตาย จะเป็นจะตายซะอะไร ไอ้จะเป็นจะ
ตายนั้นนั่นคือกิเลส ไอ้รูป รส กลิ่น เสียง มันก็มีของมันอยู่อย่างนั้น ไอ้จะเป็นจะตายนั้นนั่น
คือกิเลส ตัณหาความทะยานอยากที่เราไปติดในรูป รส กลิ่น เสียง เป็นกิเลส

เวลามันเป็นจริงเป็นจัง เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่แหวน เวลาท่านถามปัญหาขึ้นมา
เวลาท่านตอบเลย พิจารณากายเป็นอย่างไร เวลาพิจารณากายไปแล้ว ขณะ มันต้องมีขณะ มันรู้
พอรู้แล้วท่านถามต่อเลย ท่านบอกคราวนี้พอมีขณะ คือสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าสม
ถกรรมฐานใครทำความสงบของใจของตนได้ แล้วมีอำนาจวาสนายกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น

ยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นเพราะมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง
เวลามันเห็น ส่วนใหญ่แล้วมันไม่เห็น มันเห็นได้ยาก แล้วเห็นแล้วก็ทำไม่เป็น สมถกรรมฐาน
ยกขึ้นสู่วิปัสสนา พวกที่ประพฤติปฏิบัติตายตรงนี้หมด ตายอยู่ตรงนี้ แล้วบอกไม่ต้องมีขณะ เราไม่
ต้องมีขณะก็ได้

**ขณะคือนิโรธ ถ้าไม่มีนิโรธคือไม่มีการดับทุกข์ ถ้าไม่มีการดับทุกข์ กิเลสท่วม
หัวใจ ถ้าไม่มีขณะแสดงว่าไม่รู้อะไรเลย แล้วมันเทียบเคียงอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น**

แต่ถ้ามันเป็นขณะ ขณะเป็นอย่างไร ที่เวลามันจะยกขึ้นนี้ไง ถ้าคนมันพิจารณาของมันเป็น
เวลาจิตสงบแล้วยกขึ้นวิปัสสนา จิตมันเห็นกาย เอ้อ! เห็นกาย เห็นกายนี้ โอ้โฮ! ตอนนี่แตกต่าง
หลากหลายไปแล้ว ครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ หลวงปู่ดุลย์ท่านบอกว่า “เห็นกาย พิจารณากายโดยไม่ต้อง
ต้องเห็นกาย” นี่คือปัญญาวิมุตติ หลวงปู่ดุลย์ท่านพูดประจำ พิจารณากายโดยไม่ต้องเห็นกายก็
ได้ แต่จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาถ้ามันเป็นความจริงใจ

ถ้าเป็นความจริง จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาวิปัสสนามันพิจารณากายไปแล้ว พิจารณากายถ้าเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าจิตสงบแล้วมันเห็นกายเห็นเป็นนิมิตเป็นภาพเลย แต่นิมิตอย่างนี้มันมีสติมีปัญญาของมัน มันมีสิ่งที่รักษา แล้วถ้าพอสมาธิมันอ่อนแล้ว นิมิตที่ว่านิมิตอย่างไรก็ไม่มี หายหมดละ ถ้ามันเป็นปัญญาได้ แล้วพวกที่เขาบอกว่าไอ้พวกฤๅษีชีไพร ไฉนสมาธิแล้วจะเห็นนิมิต จะเห็นเป็นพวกฤๅษีชีไพร

จิตตกาวนาไม่ใช่คอมมู เป็นคอมมูเลย ทำงานๆ มันจะบรรลุธรรมกลางไร่กลางสวน มันจะบรรลุธรรมในการใช้ปัญญา โฮ! ยังไม่รู้จักโลกจักรกรรม โลกกับกรรมนะ นี่เป็นปัญหาของโลก เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความเป็นอยู่ เรื่องของภพชาติ โลกมนุษย์นี่เป็นโลก ธรรมะมันเกิดในหัวใจของสัตว์โลก สัตว์โลกที่อยู่กับโลกเวลาบรรลุธรรม บรรลุธรรมที่หัวใจนั้น เวลาที่มันบรรลุธรรมที่หัวใจนั้น ช้างกระดิกหู งูแลบลิ้น อยู่ที่ไหนมันก็เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรม ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เวลาธรรมที่มันเกิดขึ้นมันไม่เป็นคอมมูอย่างนี้หรอก

“กิเลสมันเป็นนามธรรม มันจะเห็นมันได้อย่างไร” กิเลสมันเป็นนามธรรม มันจะเห็นมันได้อย่างไร แสดงว่าจับยังไม่เป็นเลย เริ่มต้นยังไม่เริ่มต้นไม่ได้เลย

ถ้ามันเริ่มต้นได้มันเห็นของมันนะ เพราะถ้าเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง มันพลิกมันแปลงของมัน ถ้ามันพลิกมันแปลงของมัน มันเดินหน้าอย่างไร เพราะอะไร เพราะถ้าพิจารณาไปแล้วมันพิจารณาถ้าจับต้องได้ ถ้ามีอำนาจวาสนามันจะเป็นตทัตถกปัญหาน มันประหารชั่วคราว คือมันปล่อยวางชั่วคราว ปล่อยวางชั่วคราว ปล่อยวางชั่วคราวมาก่อนเพราะอะไร เพราะแก่นของกิเลส กิเลสมันจะยอมให้ใครหลุดพ้นจากมันไป กิเลสมันไม่ยอมให้ใครหลุดพ้นจากมันไปเด็ดขาด สิ่งที่ยากที่สุด แก้กิเลสของคนที่ยากที่สุด สิ่งที่เป็นแก่นที่เข้มแข็งในโลกนี้ก็คือเรื่องกิเลสเท่านั้นไม่มีอย่างอื่น

ฉะนั้น เวลาพิจารณาไปเพราะมันไม่ใช่ชิปปาภิญา ชิปปาภิญญามันก็ย้อนกลับไปอยู่ที่พันธกรรมของจิตนี่ไง ถ้าจิตที่มันได้สร้างอำนาจวาสนามา มันก็จะเป็นชิปปาภิญา ถ้าไม่ได้สร้างมามันก็เป็นแบบนี้

นี่ไง พระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อกรรม กรรมคือการกระทำ เราทำของเราเอง เราสร้างกรรมของเราอย่างนี้ เราไม่ได้สร้างกรรมมาแบบโมฆราชที่ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง อู๋! เอามาเป็นคติแบบอย่างเลยเธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง มันว่างอยู่แล้ว มันไม่ว่างในหัวใจเราต่างหาก แล้วเธอจงกลับมาถอนอัตตานุทิฏฐิกลีเลศค้นหาในใจของตน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สอนคนที่มีปัญหาท่านสอนนะ ไอ้เราก็อ้างหมดเลย โลกนี้ว่างหมดเลย แต่กิเลสท่วมหัวนี้โมฆบุรุษว่างเปล่า ว่างจากตัวตน ว่างจากสัมมาสมาธิ ว่างจากหลักเกณฑ์ เพราะสมถกรรมฐาน ว่างจากสมถกรรมฐาน ไม่มีฐานที่ตั้งแห่งการงาน ไม่มีสิ่งที่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ไม่มีสิ่งที่จะแก้ไข ไม่มีจิตตภาวนา ใช้สัญญาอารมณ์ ใช้สัญญาโลกนี้ เธอจงมองโลกเป็นความว่าง ว่างหมดเลย ว่างอะไร ว่างแบบไร้สาระ ไม่มีขงะไร ไม่ต้องมีขงะไร โอ้โฮย! ว่างเปล่า ว่างหมดเลย ไม่มีขงะไรคือพวกอยู่โรงพยาบาลศรัทธา มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้าจะมีเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมานะ เวลาย้อนกลับมา เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมานี้วิทยานิพนธ์ เวลาวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เห็นไหม เวลาหลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวเวลาท่านพิจารณาของท่าน ท่านพิจารณาถึงที่สุด ท่านพิจารณาจิตของท่านเปรียบเหมือนเมล็ดข้าว ท่านใช้ปัญญาของท่านไปนะ เมล็ดข้าวนี้ถ้าเขาได้เอามาเป็นพันธุ์ ตกสู่ดินมันก็จะงอกเป็นต้นข้าวต้นใหม่ขึ้นมา มันจะมีรวงมีรังของมันต่อไป แต่ถ้าข้าวนี้ได้สี ข้าวนี้ได้หุงเป็นข้าวสุกมันจะเกิดอีกไม่ได้ นี่คือปัญญา คำว่า “ธรรมทั้งหลายต้องมาแต่เหตุ” เวลาเหตุขึ้นมา ท่านพิจารณาของท่านไป เวลาท่านพิจารณาของท่านไปถึงที่สุด เพราะอะไร เพราะเวลามันสุกแล้วข้าวมันไม่เกิดอีก มันไปสิ้นสุดที่นั่น

มันไม่ใช่ว่า อู๋! พิจารณาเมล็ดข้าว ถ้าพิจารณาเมล็ดข้าว ชาวนาเกี่ยวข้าว ชาวนาเวลาสีข้าวเป็นเกวียนๆ ไม่เห็นได้อะไรเลย เพราะมันไม่สู่วิปัสสนา ไม่สู่ดวงใจดวงนั้น ถ้าดวงใจดวงนั้น วิทยานิพนธ์ที่มันทำของมันขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ท่านใช้ปัญญาเทียบเคียงของ

ท่าน จนถึงที่สุดขณะของท่าน เวลาขณะของท่าน ขณะจิตของท่านถึงที่สุดแล้วข้าวมองไม่เกิดอีก
ข้าวมองไม่เกิดคือทำลายจิตหมด ไม่ไปอีกแล้วไง

เวลาของหลวงตามันเป็นจุดเป็นต่อม เป็นจุดเป็นต่อมนั้นท่านพิจารณาของท่าน มีขณะ
มาตลอด มีขณะมาตั้งแต่ต้น พอตั้งแต่ต้นขึ้นมา เห็นใหม่ ไปรายงานหลวงปู่มัน

“เอ้อ! จิตมันไม่ตาย ๕ อัดภาพเว้ย มันตายหนเดียวเท่านั้น”

นั่นนะ ท่านผ่านขั้นแรกมีขณะ เวลาพิจารณาเข้าไป เข้าเข้าไป เวลาพิจารณากาย กาย
มันแยกหมดเลย น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ โลกนี้ราบหมด ราบหมด สุขมาก นี่ขณะของ
ท่าน

ท่านขึ้นไปรายงานหลวงปู่มัน “เอ้อ! เหมือนเราที่ถ้ำสาริกาเลย แต่ของเรามียักษ์ ของมหา
ไม่มียักษ์”

ขณะมันแตกต่างกัน ขณะเหมือนกัน คนที่เขารู้ เขารู้ แต่มันไม่เหมือนกัน มันเหมือนกัน
ไม่ได้ มันเหมือนกันแสดงว่าจำมา แต่เวลามันสิ้นกิเลสแล้วมันเหมือนกัน เวลามันดับทุกข์ ขณะ
จิตที่มันดับทุกข์แล้วมันเหมือนกัน แต่ผลไม่เหมือนกัน ผลเพราะของเรามียักษ์ ของมหาไม่มี
ยักษ์

แล้วอยากจะเป็นอย่างนั้นอีก พออยากจะเป็นอย่างนั้นอีก เห็นใหม่ อยากได้ความสุขอย่าง
นั้น เวลาขณะจิตที่มันดับทุกข์นะ โอ้โฮ! มันแว้งว้าง มันไม่เหมือนสัมมาสมาธิหรือ สมาธิเป็น
สมาธิ เวลาปัญญาเป็นปัญญา แล้วปัญญามหัศจรรย์กว่านั้นเยอะมาก มันเป็นอย่างนั้น รสชาติ
มัน อ้อ! มันฝังใจมาก คนถ้ามันฝังใจมันก็อยากได้อีก พอขึ้นไปหาท่าน

“อ้าว! กิเลสมันตายมันก็ตายครั้งเดียวแหละ กิเลสตายมันก็ตายหนเดียว มันจะตายซ้ำตาย
ซากอย่างไร”

ไอ้ของเรามันไม่ตายไง เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่ามันไม่ได้ตาย มันแค่หลบแค่หลีกไง มัน
ไม่มีขณะเพราะมันหลบมันหลีก มันปลิ้นมันปล้อน แล้วไม่มีวาสนา ไม่มีกำลัง ไม่มีความสามารถ

ที่จะไปล้างไปจับขึ้นมาพิจารณาไง พอมันจับพิจารณามันหลบมันหลีก อ้อ! ไม่ต้องมีขณะก็ได้ ไม่มีขณะคือความเหลวไหล ไม่มีขณะคืออ่อนแอ ไม่มีขณะคือโดนกิเลสหลอก ไม่มีขณะคือมัน ปลิ้นปล้อนแล้วมันไม่มีการดับทุกข์ มันไม่มีการดับทุกข์มันวาง วางเฉยๆ

เวลามันขาด “กิเลสมันก็ตายหนเดียวเท่านั้น มันไม่มีตายซ้ำตายซ้อนหรือ มันตายหนเดียว” ด้วยความเข้าใจว่าตายหนเดียว “อ้อ! อย่างนี้ก็นิพพาน”

หลวงปู่มั่นท่านลากออกมาด้วยเหตุด้วยผล ลากออกมา พอขึ้นไป วิปัสสนา เห็นไหม ลากออกมาก็ใช้ปัญญา นือสุกะแล้ว โอ้ย! ที่นี้ห้าป้ามันรุนแรงมันมหาศาล มันรุนแรงมันเป็น มหาสติมหาปัญญา

ขนาดว่ามหาสติมหาปัญญา ท่านยังไม่อยากจะพูดเลย เพราะพูดไปแล้วมันไปตรงใน พระไตรปิฎกไง โอ้ย! พระกรรมฐานมันมีมหาสติเขียวหรือ มันมีมหาปัญญาหรือ โอ้ย! มีมหา ปัญญา ปัญญายิ่งใหญ่ขนาดนั้นเขียวหรือ

ปัญญายิ่งใหญภายในไม่ใช่ภายนอก ปัญญายิ่งใหญ่ที่รู้เท่าทันทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ปัญญายิ่งใหญ่ในอริยสัจ ปัญญายิ่งใหญ่ในหัวใจของตน เพราะมัน จะเข้าไปความโลภ ความโกรธ ความหลง มันจะเข้าไปแม่ทัพใหญ่ของกิเลส

เวลาพิจารณาของท่านไปนะ หลวงปู่มั่นท่านก็เสียไปก่อน เวลาของท่าน ท่านผ่านของท่าน ไป พอผ่านของท่านไปที่นี้มันสงบแล้ว พอมันขาด ขาดเป็นชั้นๆ ขึ้นไป แล้วกิเลสละเอียด พิจารณาตอนนี้ไม่ไว้ใจใครทั้งสิ้น ปรีक्षाหลวงปู่กงมาบ้าง ปรีक्षा เห็นไหม ให้กำลังใจมา ตลอด โฮ! มันต้องต่อสู้ทั้งนั้น

ฉะนั้น เวลาต่อสู้แล้วให้กำลังใจแล้ว ท่านพิจารณาของท่าน ที่นี้แหละมันแว้งว้าง มันทะลุปรุ ไปร่ง ท่านมีขณะมาเป็นชั้นๆ แล้ว แล้วถึงเวลาแล้วเวลาธรรมมันเกิด ท่านบอกเลย ท่านได้ สร้างบุญญาธิการมามาก ธรรมะกลัวเราจะหลง พอธรรมะกลัวเราจะหลง เห็นไหม ใ้อว่างๆ ใ้อ สว่างๆ มันเกิดจากจุดและต่อม ตะเกียงมันมีหัวเทียน นี่ไง จุดและต่อมมันเป็นกิเลส มันเป็น อวิชชา แล้วท่านพิจารณาจุดและต่อมพิจารณาของท่านไป

เวลามันพิจารณาซ้ำๆ พิจารณาด้วยมหาสติมหาปัญญา ด้วยปัญญาญาณอันนั้น เวลามันชำระล้างไปแล้วทำลายจุดและต่อมนั้น จุดและต่อมนั้นทำลายแล้วมันจบสิ้นไป เวลาทำลายแล้วมันก็จบไป เห็นไหม

แล้วไอ้พวกไม่มีจุดไม่มีต่อมมันก็อ้าง อ้างว่าของอาจารย์สิงห์ทองท่านไม่มีขณะใด ไม่มีขณะ

เวลาหลวงตาท่านยิ่งใหญ่ ท่านพิจารณาของท่าน เวลาท่านพิจารณาจุดและต่อม เวลามันขาด โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย ฉะนั้น เวลาท่านมาอบรมลูกศิษย์ลูกหาของท่าน ท่านอาจารย์สิงห์ทองเป็นลูกศิษย์ของหลวงตามหาบัว ท่านพุ่มพุกมา หลวงตาท่านบอกเลย

“หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา”

หลวงตาท่านก็เป่ากระหม่อมอาจารย์สิงห์ทอง เป่ากระหม่อมหลวงปู่ลี เวลาไม่มีขณะ ไม่มีขณะมาจากไหน เวลาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์สิงห์ทองท่านบอกเลย ของท่านนะ จุดและต่อมนี่เป็นของหลวงตา แต่ของอาจารย์สิงห์ทองท่านบอกว่าท่านเหมือนกับปากกาลูกกลิ้ง เขียน เขียน เขียนไปเรื่อย ๆ เขียนจนหมึกหมด เขียนจนไม่มีหมึก จนเขียนไม่ได้ เป็นขณะใหม่ ขณะหรือเปล่า มันมีสติมีสัมปชัญญะ รู้ชัดเจนในใจของท่าน นี่คือขณะของท่านไง

แล้วเวลาผู้ที่ไม่มีความรู้ ไม่มีขณะมันเป็นอย่างไรล่ะ เริ่มต้นอย่างไรล่ะ ท่ามกลางอย่างไรล่ะ แล้วมันจบลงอย่างไรล่ะ มันจบที่ไหน มันจบ มันจบตรงไหน มันไม่มีวันจบไง ฉะนั้น เวลาไม่กล้าพูดขณะเพราะอะไร เพราะพูดขณะแล้ววิทยานิพนธ์เขาตรวจสอบได้

เราเจอพระมาก เวลามาหาเรานะ เป็นจุดเป็นต่อม เป็นจุดเป็นต่อมขนาดเป็นดวงดาว มันไร้สาระ มันไม่มีที่มาที่ไป คำว่า “ไม่มีที่มาที่ไป” กว่ามันจะมาเป็นจุดเป็นต่อม มันต้องทำความเข้าใจของใจเข้ามา ใจสงบแล้วมันมีสติปัญญาเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เวลาพิจารณาไปแล้วสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพหตปราคาส เวลามันขาด เวลามันขาดออกไปแล้วอีก ๗ ชาติ ๗ ชาติรู้ได้อย่างไร เวลา ๗ ชาติ แล้วถ้า ๗ ชาติมันไม่ลุ่มไม่คล้ำในศีลในธรรม เอ็งเป็นอย่างไร

เวลาคนที่เห็นธรรม เป็นธรรม เห็นใหม่ คูสิ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอรหันต์ ๕ องค์ ที่เถียงกันอยู่ที่สวนมะพร้าวว่า ต่างคนต่างว่าปัญญายอดเยี่ยม ฤทธิ์ยอดเยี่ยม วินัยยอดเยี่ยม เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **อัสวัคชญาณยอดเยี่ยม อัสวัคชญาณขณะจิตที่นิโรธที่การดับทุกข์** ความดับได้จริงนั้นยอดเยี่ยม นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าพระอาจารย์สิงห์ทองเวลามันสิ้นมันขาดไปแล้ว การดับทุกข์นี้ยอดเยี่ยม

เวลาพิจารณามันพิจารณาอย่างไร ไม่กล้าพูดวิทยานิพนธ์

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ต้องหลวงปู่ขาวอย่างนี้ หลวงปู่บัวอย่างนี้ ท่านอาจารย์สิงห์ทองอย่างนี้ แล้วก็เอามาเทียบมาเคียง เทียบเคียงนั่นคือสัญญา มีพระเยอะมาก โอ! พิจารณาเป็นเมล็ดข้าว เป็นเมล็ดข้าว คนเราวิทยานิพนธ์ไปลอกเขามา อาจารย์ที่ไหนเขาจะให้ผ่านมันเป็นไปไม่ได้หรอก แค่อ้าปากก็รู้แล้ว แล้วเวลาไปแล้วได้ยินอย่างนั้นมาก็เอามาเทียบเคียง อ้อ! ของหลวงปู่ขาวท่านเป็นเมล็ดข้าว ของเราจะเป็นฟักทอง

ไว้สาระ เพราะมันต้องเห็นกิเลส คำว่า “จิตสงบแล้วยกขึ้นวิปัสสนา” ทำไมหลวงตาท่านติดสมาธิ ๕ ปี ติดสมาธิเพราะจิตมันไม่ค้นคว้า จิตมันไม่ค้นคว้าเพราะอะไร จิตไม่ค้นคว้าเพราะมันคิดว่าเป็นนิพพาน แล้วพอนิพพานขึ้นมา หลวงปู่มันท่านลากออกมา นี่ไง

“จิตมหาเป็นอย่างไร จิตดีหรือไม่ดี ถ้าจิตดีดีอย่างไร ไร้สุขแค่นี้สุขแค่นี้ติดพัน ไร้ความสุขอย่างนี้ ไร้ที่เว้งว่างอยู่นี้มันแค่เศษเนื้อติดพัน ไร้สุขข้างหน้า ไร้ความเป็นจริงข้างหน้า มันมหาศาลมากกว่านี้”

ถ้ามันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์อย่างไร ถ้าคนไม่เป็นมันจะบอกได้อย่างไร ไร้คนเป็นเวลา มันลากออกมา ลากออกมาจากนิพพาน ลากออกมากันคว้าหาอสุภะ เวลามันเป็นอสุภะแล้วมันเป็นมหาสติมหาปัญญาเข้าไป มันเห็นยิ่งใหญ่แค่ไหน เวลามันไปทำงานแล้ว งานอีกมหาศาลเลย เวลาขึ้นไปแล้ว เห็นใหม่ ขนาดเข้าไปแล้วธรรมะยังมาเตือนอีกว่า “นั่นจุดและต่อมันคือกิเลส” ถ้ามันเป็นจริงมันมีเหตุมีผลของมัน แล้วมีการกระทำของมัน

นี่ไง ถ้ามันเป็นขณะ ถ้ามันเป็นจริงนะ ขณะคือนิโรธ นิโรธคือดับทุกข์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปัจฉิมยามอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น ท่านบอกนั่นล่ะคือนิโรธคือการดับทุกข์ ดับสิ้นพญามาร ฆ่าทั้งครอบครัวของมาร “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดจากเราไม่ได้อีกเลย เราได้หักเรือนยอดของเจ้าแล้ว เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา” นี่เวลาปัจฉิมยาม

อาจารย์สิงห์ทองเขียน เขียน เขียน เขียน ปากกาลูกลิ้น เขียนจนหมด หมดเกลี้ยง ปากกาก็ยังอยู่ หมึกไม่มี กิเลสไม่มี ใจกิเลสมันตาย เวลากิเลสมันตายนั้นขณะหรือเปล่า ถ้าคนมันซื่อสัตย์มันจะเอาเพื่อความเป็นประโยชน์ เพื่อการในการกระทำ

ไม่ใช่โมฆบุรุษว่างเปล่าอ้างไปทั่ว แต่มันจะอ้างไปทั่วมันก็เป็นวาสนาของเขาละ ถ้าคนอ้างอย่างนั้น คนคิดอย่างนั้น เขาก็ได้แค่นั้น

นี่ไง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ยอดเยี่ยม ใครเกิดเป็นมนุษย์ไม่มีบุญกุศลไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เวลานั้นถือพระพุทธศาสนาแล้วเรายังออกประพฤติปฏิบัติ เวลาที่เราออกประพฤติปฏิบัติ เราต้องการสัจจะต้องการความเป็นจริง ถ้าเราต้องการสัจจะต้องการความเป็นจริง เราเลือกดีเลือกชั่วไว้ สิ่งที่มีมันจะดีจะชั่วอย่างไร

เวลาเป็นดีเป็นชั่ว เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เทวเม ภิกษุเว ภิกษุทั้งหลายทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ ดีและชั่วมันทางสองส่วน ถ้าดีก็ติดดีในนั้น ถ้าชั่วก็เป็นมารไปเลย แล้วมัชฌิมาปฏิปทา คือความสมดุลพอดี ถ้าความสมดุลพอดี ดีก็ติดดี แล้วติดดีขึ้นมาแล้วกุมีดี กุมีทิวฐิ กุมีมานะ กุจะทำของกูอย่างนี้จะทำไม่ เอ็งก็อยู่นั้นไง เอ็งก็ตายอยู่นั้นนะ ว่างเปล่าไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่ถ้ามัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทา คือความพอดี พอดีอย่างไร ดีก็ติด ชั่วก็ติด ถ้าเป็นมรรคไม่ติด แล้วไม่ติด ไม่ติดอย่างไร ถ้าไม่ติด ไม่ติดพิจารณาอย่างไร นี่ไง ถ้าขณะมันจะเกิดตรงนี้

ขณะไม่ใช่อยู่ที่ โอ๊ย! เป็นคนดี คนดีเดี๋ยวมันก็เปลี่ยนแปลง คนเราเดี๋ยวดีเดี๋ยวชั่ว อยู่ในสังคมคนอื่นก็เป็นคนดี ถ้าสังคมเขารังแก เราก็จะเป็นคนชั่วจะไปต่อสู้กับเขา ความดีความชั่วมันมาจากไหน

แต่ถ้ามรรค มรรคมันเป็นอย่างไร มันไม่ใช่ดีและไม่ใช่อชั่ว แต่มันเป็นการขุดคุ้ย เป็นการกระทำ เป็นการวิปัสสนา เป็นการค้นคว้า เป็นการกระทำของเรา แล้วให้มันเป็นจริงขึ้นมาเถอะ ขณะให้มันมีจริงขึ้นมาเถอะ ให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นจริงขึ้นมา เพราะมีช่วงเวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านสนทนาธรรม **ธมฺมสากัจฉา** **เอตมฺมมฺกฺลฺมฺตฺตมฺ** แต่ไอ้พวกโมฆบุรุษ ไอ้พวกว่างเปล่า ไม่ต้องมีขณะก็ได้ ของเราไม่มีขณะ ไอ้ที่มันพูดมันสังเวชนะ มันสังเวชถึงโอกาสของเขา วาสนาของเขา เขามาประพฤติปฏิบัติแล้ว เขาควรได้สิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันไปในหัวใจของเขา แล้วไม่ได้สิ่งใดเลย ไม่ได้สิ่งใดเลยก็เป็นเรื่องของเขานะ

แต่ถ้าเป็นเทวทัต เทวทัตลงนรกอเวจีเลย เวลาทำสังฆเภทแยกสงฆ์ออกไป พอแยกสงฆ์ออกไปทำสังฆเภท สิ่งที่มีในหัวใจเสื่อมหมดเลย ไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ถึงเวลาเขายังคิดได้ ยังคิดได้นะ ยังสำนึกได้นะ เวลาจะมาขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ด้วยกรรมอันนั้น กรรมอันนั้นมันรุนแรง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์เอง

“เทวทัตจะไม่ได้เจอหน้าเรา เทวทัตจะไม่ได้เจอหน้าเรา”

ลูกศิษย์หามาถึงหน้าวัดแล้ว เทวทัตก็ยังไม่เจอหน้าเรา แต่ด้วยที่พอจิตใจมันแก้ไขแล้วจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ร่างกายมันสกปรกก็จะเอาน้ำเพื่อทำความสะอาดชำระล้างร่างกาย พอลงจากแคร์chnerีสู่ไปเลย

ถ้าไม่มีขณะก็ส่วนไม่มีขณะ แต่ถ้าไม่มีขณะแล้วด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วยังเพ่งโทษทำลายพระที่มีคุณธรรม สร้างบาปสร้างกรรมในหัวใจไปมาก ๆ เวลาที่มันไม่ได้มรรค ได้ผลนั้นก็เรื่องหนึ่งนะ แต่ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันบีบบี้สไฟ มันอยากชนะคะคาน ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เหยียบย่ำทำลาย นั่นนะ กรรมทั้งนั้น

ถ้าเราเป็นธรรม เป็นธรรมมีขณะก็ได้ ถ้าไม่มีขณะก็คือความสามารถของเรา แต่ถ้ามีขณะขึ้นมามันก็เป็นผลบุญของเรา แล้วถ้าไม่มีขณะก็ได้ เวลาที่มีขณะขึ้นมามันเป็นจริงขึ้นมา เราจะรู้เองว่า เออ! ไม่มีขณะมันไม่ใช่เว้ย เพราะไม่มีขณะเราก็หย่าเปื่อยอยู่อย่างนี้ แล้วไม่มีอะไรจับต้องได้เลย

พอเป็นขณะ ผลัวะ ๗ ชาติ เวลาเป็นพระอนาคามีนะ โฮ! มันบันลือลือลั่นนะ เราจะไม่เกิดจากกามภพอีกแล้ว เป็นมนุษย์ที่สูงกว่าเทวดา เพราะว่าจิตใจมันสูงส่งกว่ากามภพ เวลามันเป็นพระอนาคามีเกิดบนพรหมเท่านั้น มันรู้เต็มหัวใจ บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก

หลวงตาท่านบอกแล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกให้บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก กลางหัวใจนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านพิจารณาจุดและต่อม เวลาพิจารณาไปแล้ว เวลามันนิโรธดับทุกข์หมดเลย มรรค ๔ ผล ๔ แล้วไปไหน เวลาที่เป็นอรหัตตมรรค เวลาพิจารณาไปอรหัตตผลนี้ยังเป็นสมมุติอยู่นะ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ แล้วนิพพานอย่างไร

นี่ไง ถึงบอกพระอรหันต์ไม่มีจิต ถ้ามีจิตมีภพ “จิตพระอรหันต์ จิตพระอรหันต์” นี่เป็นสมมุติคุยกันเท่านั้นเอง เวลามหายาน เห็นใหม่ เวลาพระอรหันต์ขึ้นมา พระอรหันต์คืออะไร ยืนขึ้น แม้มปาก แม้มปากแน่นๆ อ้าปากคือสมมุติคือกิริยา ธรรมชาติไม่มีกิริยา ไม่มี นั่นเป็นของแท้ นี่ไง ถึงไม่มีจิตใจ พระอรหันต์ไม่มีจิตหรรอก พระอรหันต์เป็นธรรมชาติ ชาติแห่งธรรม ธรรมทั้งแห่ง **เอโก ธมโม** หนึ่ง เอก ไม่มีสอง

ไอ้เราที่เดี๋ยวดีเดี๋ยวชั่ว เดี่ยวร้าย เดี่ยวมีขณะ ไม่มีขณะ มีขณะก็ได้ ไม่มีขณะก็ได้ มีก็ได้ ไม่มีก็ได้มันอยู่ระหว่างการประพฤติปฏิบัติ คนเราอำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน เราทำไ้ได้มากน้อยแค่ไหน

ฉะนั้น เขาพูดเองว่าไม่มีขณะก็ได้ เราสังเวช สังเวชว่าถ้ากูจะผิด กูจะชั่วก็ได้ ไม่เป็นไรกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดแตกต่างกัน มันอยู่ที่กรรม อยู่ที่การกระทำ อยู่ที่ความนึกคิด มันสร้างเวรสร้างกรรม มันคือมโนกรรม เอวัง